

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

HÄMEENNIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAINEN KUMOAMINEN

LUONNOS 13.11.2025

EHDOTUS 20.2.2026

HYVÄKSYTTY KAUPUNGINVALTUUSTOSSA ... 2026 § ...

KUULUTETTU LAINVOIMAISEKSI ... 202 ...

www.kimmokaava.fi kimmo.mustonen@kimmokaava.fi

KK

KIMMOKAAVA

KIMMO MUSTONEN DI(YKS 124)
KITKANTIE 34 F 40
93600 KUUSAMO

0400 703 521

Y-tunnus 1490816-7, alv-rek

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	4
2. TIIVISTELMÄ.....	5
2.1 Kaavaprosessin vaiheet.....	5
2.2. Asemakaava	5
2.3. Asemakaavan toteuttaminen	5
3. LÄHTÖKOHDAT	6
3.1 Selvitys suunnittelualan oloista.....	6
3.1.1 Alueen yleiskuvaus.....	6
3.1.2 Luonnonympäristö.....	6
3.1.3 Rakennettu ympäristö.....	12
3.1.4 Muinaisjäännökset.....	13
3.1.5 Maanomistus	15
3.2. Suunnittelutilanne	15
3.2.1 Kaava-alueita koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset	15
4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	21
4.1. Asemakaavan suunnittelun tarve.....	21
4.2. Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	22
4.3. Osallistuminen ja yhteistyö	22
4.3.1. Osalliset	22
4.3.2. Vireilletulo.....	22
4.3.3. Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt	22
4.3.4. Viranomaisyhteistyö	22
4.4. Asemakaavan tavoitteet.....	23
4.4.1. Lähtökohtatavoitteet	23
4.4.2. Työn aikana syntyneet tavoitteet	24
4.5. Asemakaavaratkaisujen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	24
4.5.1. Alustavat vaihtoehdot ja niiden arviointi	24
4.5.2. Ratkaisun valinta ja perusteet.....	24
Vaikutukset rakennettuun ympäristöön.....	24
Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	24
Vaikutukset talouteen	25
Vaikutukset terveellisuuteen ja turvallisuuteen	25
Vaikutukset sosiaalisiin oloihin	25
Vaikutukset kulttuuriin	25
Muut kaavan merkittävät vaikutukset.....	25
4.5.3. Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset	25
5. ASEMAKAAVAN KUVAUS.....	26
5.1. Kaavan rakenne.....	26
5.1.1. Mitoitus.....	26
5.1.2. Palvelut	27
5.2. Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	28
5.3. Aluevaraukset.....	28
5.3.1. Korttelialueet	28
5.3.2. Muut alueet	28
5.4. Kaavan vaikutukset.....	28
5.5. Ympäristön häiriötekijät.....	28
5.6. Kaavamerkinnot ja -määräykset	28
5.7. Nimistö.....	28
6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS.....	28
6.1. Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	28
6.2. Toteuttaminen ja ajoitus	29
6.3. Toteutuksen seuranta	30
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA	33
SUUNNITELMAN NIMI JA SUUNNITTELUALUE	33
SUUNNITTELUKÄYTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET	33
SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT, TEHDYT SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT	33
VAIKUTUSALUE	36
OSALLISET	36

TIEDOTTAMINEN.....	37
OSALLISTUMINEN.....	37
VIRANOMAISYHTEISTYÖ.....	37
SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET.....	37
VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN MENETELMÄT	37
VAIHTOEHDOT.....	37
KAAVOITUKSEN KULKU, AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO.....	37
YHTEYSTIEDOT	38
PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA.....	38

Kuva 1 Alueen yleissijainti

Valokuvat: Kimmo Mustonen 26.9.2021

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

KAAVA-ALUE JA KAAVOITUKSEN TARKOITUS: PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

HÄMEENNIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAINEN KUMOAMINEN

KAAVAN LAATIJA:

DI (MAANMITTAUS, YKS 124) KIMMO MUSTONEN
KIMMOKAAVA
OS. KITKANTIE 34 F 40, 93600 KUUSAMO
0400 703 521
kimmo.mustonen@kimmokaava.fi
www.kimmokaava.fi

KAAVAN VIREILLETULO:

- KAUPUNGINHALLITUKSEN 8.9.2025 § 212 ESITYS JA KAUPUNGINVALTUUSTON ...
29.9.2025 § 75 PÄÄTÖS KAAVOITUKSEN KÄYNNISTÄMISESTÄ "KAAVOITUSKATSAUS
2025" YHTEYDESSÄ
- VIREILLETULOKUULUTUS 7.1.2026

KAAVAN KÄSITTELY:

- KAAVAN VALMISTELUAINEISTO ELI KAAVALUONNOS NÄHTÄVILLÄ 14.1.-13.2.2026
- KAUPUNGINHALLITUKSEN PÄÄTÖS ... 2026 § ... EHDOTUKSEN NÄHTÄVILLE ASET-
TAMISESTA
- KAAVAEHDOTUS NÄHTÄVILLÄ ... 2026
- PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS ... 202... § ...
- PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINVALTUUSTON PÄÄTÖS ... 202... § ...

2. TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

Kaavan osittainen kumoaminen lähti liikkeelle keväällä 2025 maanomistajan yhteydenotolla. Alkuperäisen kaavan laatimisessa on ollut tarkoituksena säilyttää kiinteistön pohjoisosassa ollut yleiskaavan mukainen rakennuspaikka.

Kaavan luonnostelu alkoi vuoden 2025 kaupungin päätösten jälkeen.

Kaavan kumoamisesta päätettiin ”Kaavoituskatsaus 2025” käsittelyn yhteydessä. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja valmisteluaineisto oli nähtävillä 14.1.-13.2.2026 välisen ajan. Kaupunginhallitus ... 2026 § ... päätti asettaa kaavaehdotuksen nähtäville. Kaavaehdotus oli nähtävillä ... 202.... Pyhäjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavan kumoamisen ... 202... § ...

2.2. Asemakaava

Ranta-asemakaava ja yleiskaava on tavanomaista loma-asumista suunnitteleva kaava.

2.3. Asemakaavan toteuttaminen

Maanomistaja vastaa kaavan toteuttamisesta rakentamisen osalta. Vattenfall Oy vastaa sähköhuollosta. Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n vesijohto on alueella. Jätevesien käsittely toteutetaan tontti- tai aluekohtaisesti. Alue on hyvin lomarakentamiseen soveltuvaa suuren järven rannalla.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualan oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaava-alue on osittain pitkään käytössä ollut asuin- ja viljelysalue. Myöhemmin on alueelle tullut varsin tiivistä loma-asutusta. Pyhäjärven ympärillä yleensä on erittäin paljon pysyviä asuntoja, matkailuyrityksiä ja loma-asuntoja. Alueen ja sen ympäristön yleiskuva, rakentamistilanne, luonto-olot yms. selviävät selostuksessa olevista kartoista, valokuvista ja luontoselvityksestä.

3.1.2 Luonnonympäristö

Koko alue on käsiteltyä sekametsää. Ranta on varsin tasaista. Vanha rantavalli erottuu selkeästi. Rantojen laatu vaihtelee; eteläosa on matalaa luhtarantaa ja pohjoisosa metsäistä moreenirantaa. Pyhäjärvi on n. 139,6 m tasolla säännöstelyvälin ollessa 138.87-140.12 m välillä. Kaava-alueen korkeimmat kohdat ovat n. 144 m tasolla.

Luonnonympäristöä on kuvattu alkuperäisen kaavaselostuksen valokuvilla ja kartoilla. Dosentti Markku Milonoff Helsingin yliopistosta on kesällä 2023 tehnyt tarkemman selvityksen kaava-alueen luonto-oloista. Selvitys on tarkoitettu antamaan yleiskuva alueen luonnonympäristöstä ja -oloista. Kaavan väljän luonteen vuoksi ei esim. pesimälinnusto-, liito-orava-, lepakko- yms. selvityksiä ole tehty useilla eri aikaisilla käynneillä ja menetelmillä. Selvitys ja aiemmat rantayleiskaavan selvitykset antavat kuitenkin riittävän pohjan kaavan laatimiselle.

Alueella ei ole tiedossa perinnemaisemia (Länsi-Suomen ympäristökeskus: ”Keski-Pohjanmaan perinnebiotoopit”), kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita tai kallioalueita (Suomen ympäristökeskus: ”Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Pohjanmaalla”).

Pyhäjärven ranta-alue kokonaisuudessaan kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Ohessa kohteen tiedot v. 2014 tehdyn päivitysinventoinnin julkaisusta.

PYHÄJÄRVEN KULTTUURIMAISEMAT

Kohteen atkasept nmt ja arvoluokka

Pyhäjärven alue. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue (*Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet 1997*).

Kunta: Pyhäjärvi

Kuvatlu

Maisema-alue sijaitsee Suomenselän maisemaseudulla Keski-Suomen järvisuodun rajalla. Maisema on muodoiltaan loivapiirteistä ja kumpuilevaa. Korkeimpana kohtana maisemassa erottuu Vuohomäki, jolta avautuu pitkiä ja laajoja näkymiä järvelle ja sitä ympäröivään maisemaan.

Maisema-alueen keskuksena on Pyhäjärvi. Pyhäjärvi on Pohjois-Pohjanmaan suurimpia järviä, kooltaan se on 12 400 ha. Järven rantaviiva on monimuotoinen, sille ovat ominaisia kapeat, muodoiltaan pitkänomaiset lahdet ja niemet. Järvessä on kolmisenkymmentä keskenään erikokoista saarta.

Pyhäjärven saaret ja osa ranta-alueista kuuluu Pyhäjärven Natura-alueeseen. Pyhäjärven saaret kuuluvat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Vuohomäen pohjois- ja länsipuolella sijaitsevat arvokkaat kallioalueet Ukonronkkokallio – Kirkkokallio. Maisema-alueella sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemakohteet Kursun yhteislaidun ja

Alhon niitty.¹¹⁴ Sammaljoen varressa sijaitseva Kursun yhteislaidun on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla.

Pyhäjärven rannoilla on runsaasti muinaisjäänöksiä. Valtaosa kivikautisista asuinpaikoista sijaitsee Pyhäjärven kirkonkylän alueella, Pyhäsalmissa ja Junttiselän länsirannalla. Järven rannoilla on myös muutamia röykkiöitä ja pyyntikuoppia esihistorialliselta ja historialliselta ajalta. Pääelinkeinoja olivat tuolloin kalastus ja metsästys, ja asuinpaikat valittiin kalavesien läheltä.

Alueella oli 1500-luvun puolivälissä asutusta, joka lissäntyi edelleen 1600-luvulla. Asutus oli kuitenkin pitkään harvaa ja muodostui yksinäistaloista ja pienistä taloryhmistä. Asuinpaikoista käytettiin nimiä, joissa jälkimmäinen osa oli usein -ranta, -lahti, -niemi, -mäki tai -perä: alueella sijaitsevat mm. Pitäjänmäki, Emolahti, Mannilanranta, Eskoperä, Vuohtoniemi ja Mukurinperä.¹¹⁵

¹¹⁴ Tikkanen, Hangel & Pöytä 1999, 107–110.

¹¹⁵ Pohjois-Pohjanmaan arvokkaat maisema-alueet 1997, 25.

Pyhäjärven kylä kasvoi kirkonkyläksi ja kunnan keskustaajamaksi 1800-luvun lopulla. Se oli kunnan hengellinen ja maallinen keskus. Kirkonkylässä sijaitsivat entuudestaan kirkko ja tapuli sekä kirkkoherran ja kappalaisen pappilat, Isopappila ja Pikkupappila. Kirkonkylälle perustettiin kunnan ensimmäinen kauppa vuonna 1869. Vähitellen palveluita tuli lisää, apteekki tuli kirkolle vuonna 1875, pankki aloitti toimintansa vuonna 1876 ja postitoimisto vuonna 1882. Verkkorantaa rakennettiin vuonna 1881 kunnan ensimmäinen kansakoulu. 1900-luvun alussa raitin varrella oli yhtä aikaa jopa neljä vähittäiskauppaa.¹¹⁶ Kirkonkylä oli kunnan keskus aina sotavuosiin saakka. Salmenkylän, nykyisen Pyhäsalmen, merkitys alkoi kasvaa 1920-luvulla rautatien rakentamisen myötä. Kylällä toimi Salmen saha ja se oli raakapuun ja sahatavaran lastauspaikka. Hallinnolliset ja kaupalliset palvelut siirtyivät kirkonkylältä Pyhäsalmele 1940-luvun alkupuolella.¹¹⁷

Nykyään asutus ja viljelysalueet sijaitsivat Pyhäjärven ympärillä suojaisilla paikoilla pitkänomaisten lahtien rannoilla ja pohjukissa sekä kapeilla niemillä. Pääosa asutuksesta keskittyy järven pohjois- ja länsiosiin. Pienikokoisina kyläkokonaisuuksina erottuvat järven pohjoiskärjessä Junttiselan länsirannalla Hietäkylä ja Junttikylä, Korhosenniemiällä Kirkonkylä, Emoniemellä Rintaperä, Hynynkylä ja Röytiönranta, Emolahden pohjukassa Emolahti, Emolahden ja Suonenlahden väliin rajautuvalla leveällä niemellä Lamminaho ja Piiponselän pohjukassa Oravankylä. Järven kaakkoisosissa Munasaarenselän ja Maaselänlahden itärannat ovat pääosin asumattomat. Järven itäpuolella asutusta on rannalla Vuotoniemellä, Vuotomaella sekä Rannankylässä.

Maisemallisena solmukohtana hahmottuvat Tikkalansalmen yli johtavat sillat. Paikoin maisema-alueen sivuitse järven länsipuolella kulkevalta valtatieltä 4 avautuu näkymiä tien ja rannan välissä sijaitsevien viljelysalueiden yli järvimaisemaan.

Pyhäjärven itäpuolella Ruotasessa sijaitsee Pyhäsalmen kaivos. Kaivoksen rakentaminen aloitettiin vuonna 1959 ja se avattiin vuonna 1962. Kaivoksen vieressä on Ruotasen kaivoskylä. Pyhäjärvellä oli kaivoksen alkuaikoina asutuspäly, ja kaivosyhtiö päätyi rakentamaan oman asutusalueen. Ensimmäiset asuinrakennukset valmistuivat vuonna 1960. Pyhäsalmen kaivosalue ja Ruotasen kaivoskylä ovat maakunnallisesti arvokkaita kokonaisuuksia.

Pyhäjärveä ympäröivien alueiden kehittämisessä ja suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti maisema-alueelle tyypillisiin, laajalle avoimelle järviolueelle ja sen yli avautuviin pitkiin ja laajoihin näkymiin. Rakennusten sijoittumista maisemaan olisi hyvä ohjata esimerkiksi rakentamistapaohjeilla

maisemallisesti merkittävillä ranta-alueilla, joita ovat erityisesti vesialueiden ympäröimät niemet.

Arviointiteksti

Maisema-alue on laaja, monimuotoinen ja kerroksellinen kokonaisuus, jossa yhdistyvät toisiinsa järvimaisema, maaseudun kulttuurimaisema ja luonnonmaisema sekä taajamamaisema ja teollisuusmaisema.

Kohteen maisemalliset arvot perustuvat laajan ja perushahmoltaan monimuotoisen Pyhäjärven merkitykseen avoimena maisematilana ja maisema-alueen keskuksena, johon kokonaisuus tukeutuu. Maisemalle ovat ominaisia rannoilta järvelle ja järven yli sekä järveltä rannoille avautuvat näkymät. Maiseman kannalta arvokkaita ovat erityisesti järveen työntyvät, vesialueiden molemmin puolin ympäröimät pitkänomaiset niemenkärjet, joiden rannoilla on asutusta ja pitkään viljelykäytössä olleita peltoalueita. Rannoille sijoittuva rakentaminen näkyy avoimessa järvimaisemassa laajalle ja kauas.

Maamerkinä maisemassa erottuu Ruotasen kaivoksen 90 metriä korkea kaivostorni, joka kertoo alueen teollisesta historiasta ja merkityksestä kaivospaikkakuntana.

Rajaus

Maisemakokonaisuuteen kuuluvat Pyhäjärvi kokonaisuutena ja sitä ympäröivät maaseudun kulttuurimaisema, luonnonmaisema ja rakennettu maisema. Maisema-alueen rajausta on aikaisempaan verrattuna tarkistettu ja laajennettu. Maisemakokonaisuuteen on rajattu mukaan maisemaa rajaavien selänteiden reuna- ja lakialueet.

¹¹⁶ Pyhäjärven kirkonkylän suuruuden alla. http://www.kirjasto.viima.fi/pyhajarvi/mennyt_ajalta/4.12.2015

¹¹⁷ Tuikka, Jorma. Sähköposti 11.6.2015

Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän Suomen järviä koskevan tietokannan ”Järviwiki” perustiedot Pyhäjärvestä ovat seuraavat:

Pyhäjärvi on melko iso järvi **Pyhäjoki (54)** -päävesistössä. Se sijaitsee maakunnassa: [Piiolta kaikki tiedot](#)

Pohjois-Pohjanmaan maakunta.

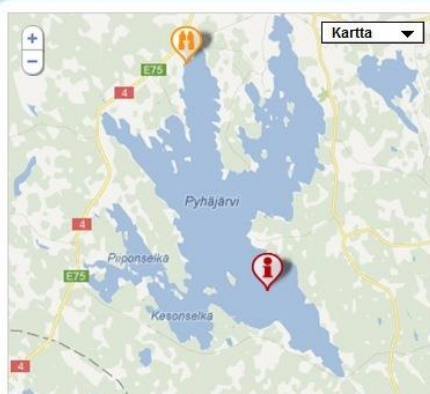
Järvi	Perustiedot	Hallinnolliset alueet
Nimi: Pyhäjärvi	Pinta-ala: 121,785 km ²	Kunta: Pyhäjärvi (kunta)
Järvinumero: 54.051.1.001	Syvyys: 27 m	Maakunta: Pohjois-Pohjanmaan maakunta
Vesistöalue: Pyhäjärven lahialue (54.051)	Keskisyvyys: 6,27 m	ELY-keskus: Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Päävesistö: Pyhäjoki (54)	Tilavuus: 0,77 km ³	Vesienhoitoalue: Oulujoen-lijoen vesienhoitoalue
	Rantaviiva: 244,53 km	
	Korkeustaso: 139,6 m	

Nämä tiedot ovat peräisin Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tietojärjestelmästä eikä niitä voi muokata. Jos havaitset tiedoissa virheitä voit ilmoittaa niistä käyttäjän SYKE keskustelupalstalla.

Pyhäjärven Pyhäjärvi on uunituore Pohjois-Pohjanmaan maakunnan **nimikkojärvi**. Se sai maakuntajärvikilpailun finaaliassa 68 % ääniosuuden maakunnassa.

Muihin maakuntajärviin voit tutustua sivulla: [Maakuntajärvikilpailu](#)

- Käyttäjä
- Kokenut käyttäjä
- Asiantuntija
- Viranomainen

- Tapahtuma
- Havaintopaikka
- Valokuva
- Muu kohde

[Lisää uusi](#)

[Avaa muualla](#)

Keskustelut

Tälle järvelle ei ole tuoreita keskusteluja

Tulevat tapahtumat

Tälle järvelle ei ole voimassa olevia tapahtumia

Havaintotilanne

Tälle järvelle ei ole tuoreita (< 1 vko) käyttäjien havaintoja

Uusimmat kohteet

Kalat

Kala-atlas:
Ahven, Hauki, Jokirapu, Kuore,
Muikku, Särpö (kala)

Tarkemmat tiedot: [-](#)

Käyttäjien havainnot:
Tältä järveltä ei ole käyttäjien kalahavaintoja

Järven erityispiirteet

Pyhäjoen latvoilla Pyhäjärven kunnassa sijaitseva Pyhäjärvi on suurin järvi, joka sijaitsee kokonaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Viisi seuraavaksi suurinta järveä sijaitsevat maakunnan toisella laidalla, Koillismaalla. Pyhäjärven ala on 121,8 km², Suomen järvien pinta-alatilastossa se on sijalla 38.

Pyhäjärven valuma-alue on järvi mukaan luettuna 676 km², joten järvi itse muodostaa valuma-alueesta lähes viidenneksen. Suurin osavalmu-alue on Komujoki, 98 km².

Pyhäjärven keskisyvyys on 6,3 m ja suurin syvyys 27 m. Järvessä on 115 saarta, kaikki melko pieniä. Rantaviivan kokonaispituus on 244 km.

Vedenkorkeus ja virtaama

Pyhäjärven vedenkorkeutta on havaittu vuodesta 1919. Havainnot puuttuvat kokonaan vuodelta 1939. SYKE:n vedenkorkeusasteikko sijaitsee Pyhäsalvella (YKJ 7064900, 3450414). Pyhäjärveä on säännöstelty vuodesta 1960. Säännöstelyn alkamisen jälkeen keskivedenkorkeus on ollut N60+ 139,51 m. Keskimääräinen vuotuinen vedenkorkeusvaihtelu on tänä aikana ollut 75 cm. Ylin vedenkorkeus on ollut N60+ 140,05 m (vuonna 1962) ja alin N60+ 138,84 m (huhtikuussa 1961 ja 1969), joten ääri vaihtelu on ollut 219 cm. Luonnontilaisella kaudella ylin vedenkorkeus oli N60+ 141,03 m (kesäkuussa 1927).

Virtaamahavaintoja on Pyhäjärven luusuasta vuodesta 1971 lähtien. Keskivirtaama on ollut 5,7 m³/s, keskiylinvirtaama 10 m³/s ja keskialivirtaama 1,4 m³/s. Ääri virtaamat ovat olleet 13 m³/s (kesäkuussa 2008) ja 0,0 m³/s (useana vuotena). – Järvi on ollut säännöstelty vuodesta 1961.

Jäähavainnot

Jäätymis- ja jäänlähthavaintoja on talvesta 1920–1921 alkaen ja havainnot jatkuvat edelleen. Havainnoissa on sekaisin sekä Junttiläisen että eteläisen ison selän jäätymisiä. Aina ei ole varmuutta kumpaa tarkoitetaan. Varhaisin jäätymisen on ollut 8. lokakuuta vuonna 1976, myöhäisin 28. joulukuuta 2006. Jäänlähdon äänipäivät ovat olleet 26. huhtikuuta 2007 ja 29. toukokuuta 1923 ja 1955.

Jäänpaksuushavaintoja on vuodesta 1961 lähtien. Jään keskimääräinen talvikautinen maksimipaksuus on ollut 59 cm, koko jakson ennätyspaksuus 82 cm maaliskuulta 1998.

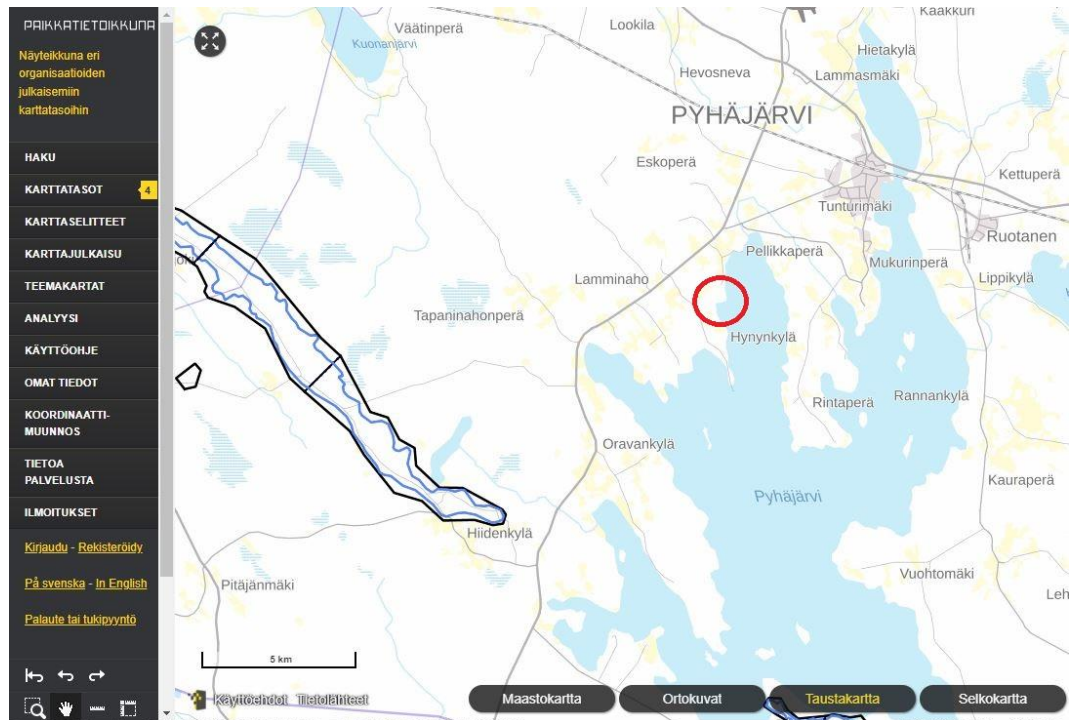
Nykytila ja suojele

Kalat, linnut ja muu vesiluonto

Asutus ja vesistön käyttötavat

Kuva 2 Järviwikiin tietoja Pyhäjärvestä

Alue ei ole pohjavesialuetta. Lähin pohjavesialue on n. 10 km päässä lounaaseen.

Kuva 3 Lähimmät pohjavesialueet. Kaava-alue punaisen ympyrän sisällä (Kartta: Paikkatietoikkuna 26.9.2023)

Oheiset valokuvat on otettu alueen pohjoisosasta lähtien ja menty etelään.

Kuva 4 Rantaa kaava-alueesta pohjoiseen kumottavan alueen kohdalta kuvattuna

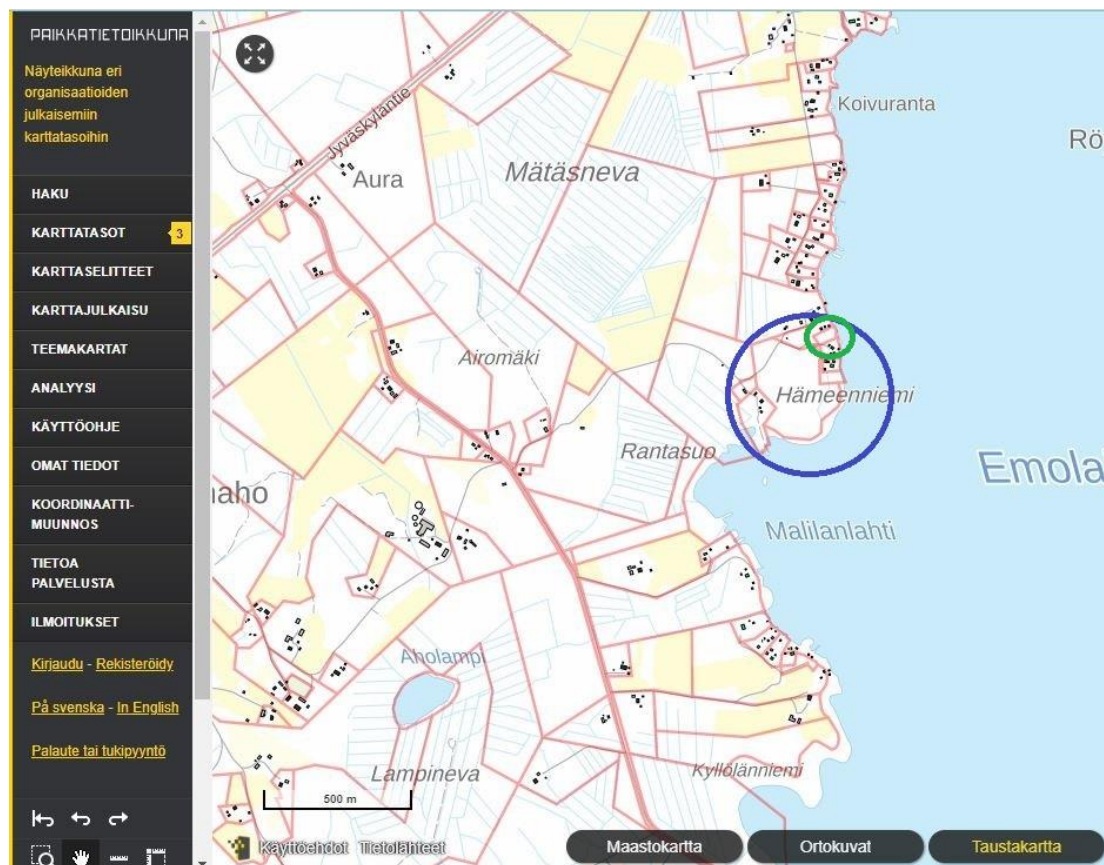

Kuva 5 Vanha rantatöyräs erottuu selvästi

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaava-alueella ei ole rakennuksia. Alueen ympärillä on tiheähköä maatala-, asuin- ja lomarakennuskantaa.

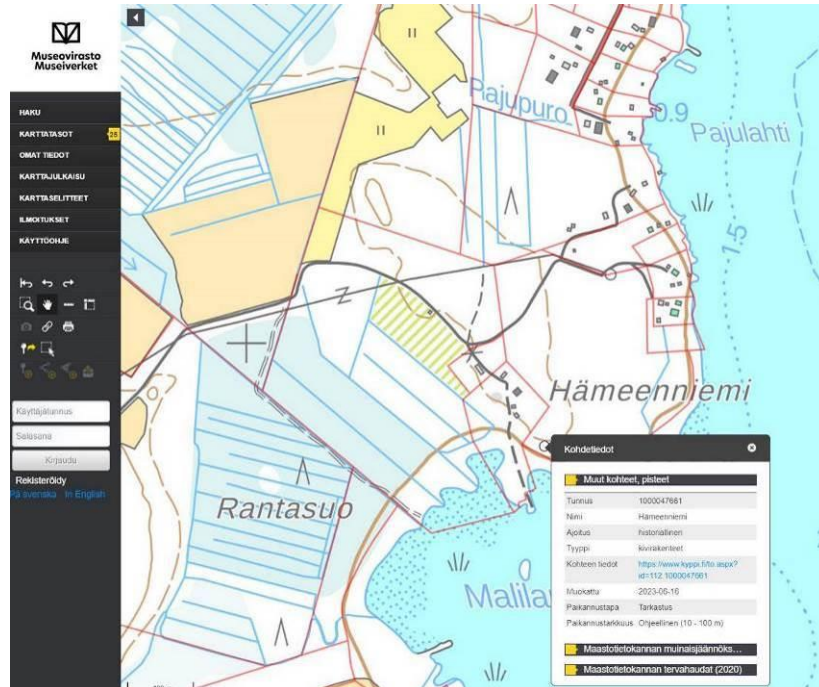
Oheisella kartalla on Paikkatietoikkunan lähialueen rakennustilanne esitetty.

Kuva 6 Paikkatietoikkunan rakennustilanne. Alkuperäinen kaava-alue sinisen ympyrän sisällä ja nyt kumottava kaavan osa vihreän ympyrän sisällä (Kartta irrotettu 26.9.2023)

3.1.4 Muinaisjäännökset

Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueella sijaitsee yksi historiallisen ajan kohde Hämeenniemi (kohdetunnus 1000047661), joka on kiviaita. Kohteella ei ole suojelullista arvoa. Tilanne tarkistettu museoviraston palvelusta 6/2024. Kartta ja tiedot on oheassa.

Kuva 7 Muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet alueella ja sen lähellä (Kartta: Museovirasto 15.2.2024)

Pyhäjärvi
muu kohde
Hämeenniemi
1000047661

Tyyppi: kivirakenteet kiviainat

Ajoitus: historiallinen, 1800-luku

Paikkatieto-
selite: gps-mittaus, pellon lounaspuolinen alue

Z/m.mpy alin: 140.00

[takaisin](#)

Koordinaatit

Kuvaus

Vanhon arkistotietojen mainitsemia kiukaansijoja ei alueelta ole löydettävissä. Tieto näistä on ilmeisesti J.W. Castrénin kihlakuntakertomuksesta vuodelta 1886. Todennäköisesti Castrénin ei ole tarkottanut tätä Hämeenniemeä, vaan Hildenmäen ja Hämeensaaren luoteispuolista niemeä nyt kyseessä olevasta paikasta noin 10 km eteläkaakkoon.

Pitäjänskartan mukaan nykyisen talon paikalla on sijainnut Hämeenniemen torppa viiemistään 1840-luvulla. Hämeenniemen olevan talon kaakkoispuolisten peltöjen ja Pyhäjärven Malilanlahden välissä olevalla muokkaamattomalla rannanosalla on talon viljelyksiin liittyviä peltokivikasoja ja kiviainat tämän koillispuolella olevan vanhan peltoalan reunoilla. Paikalla olevat kivirakenteet sijoittuvat pitäjänkartalla osoitetun pienen peltoalueen laidalle.

Luonti: 16.6.2023 Viimeisin muutos: 16.6.2023

Kuva 8 Historiallisen ajan kiviainat -kohteen tiedot (Lähde: Museovirasto 15.2.2024)

Pyhäjärven kaupunki
Ollintie 26
86800 PYHÄSALMI

Viite Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto 8.6.2022 jatkolausunto

Asia **PYHÄJÄRVI Hämeenniemen ranta-asemakaava / arkeologia**

Pohjois-Pohjanmaan museo lausui asiakohdassa mainitusta kaavahankkeesta 8.6.2022. Lausunnossaan museo edellytti alueella tehtäväksi arkeologisen inventoinnin Museoviraston arkistotiedoissa mainittujen kiukaansijojen sekä vuoden 1995 Pyhäjärven muinaisjäännösinventoinnin kertomuksessa mainittujen, mutta tarkemmin määrittelemättömien ja ilman paikkatietoja olevien kiviainojen ja peltoraunioiden vuoksi. Maanomistajan yhteydenoton vuoksi museo päätyi tekemään alueelle maastotarkastuksen arvioidakseen inventointitarvetta tarkemmin.

Tarkastuksessa ei todettu muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Vuonna 1995 mainitut rökkiöt ja kiviainat sijaitsevat Hämeenniemen talon kaakkoispuolisten vanhojen peltöjen ja järvenrannan välissä. Ne on merkitty muinaisjäännösrekisteriin muuna kohteena (Hämeenniemi, tunnus 1000047661, ks. <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000047661>), jolla ei suojelullista arvoa, ja jota ei maankäytössä edellytetä huomiotavaksi. Merkkejä muista arkeologisen kulttuuriperinnön kohteista ei alueella todettu.

Alueella ei enää edellytetä tehtäväksi arkeologista selvitystä. Suunnittelualueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaavaselvityksessä riittää viittaaminen muinaisjäännösrekisteriin.

Juhani Turpeinen
vs. Kulttuuriperintötyön johtaja

Mika Sarkkinen
Arkeologi

Tiedoksi

Maanomistaja
Pyhäjärven kaupunki / Laukkanen
KimmoKaava / Mustonen
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Alueidenkäyttöyksikkö
Museovirasto / Kulttuuriympäristöpalvelut

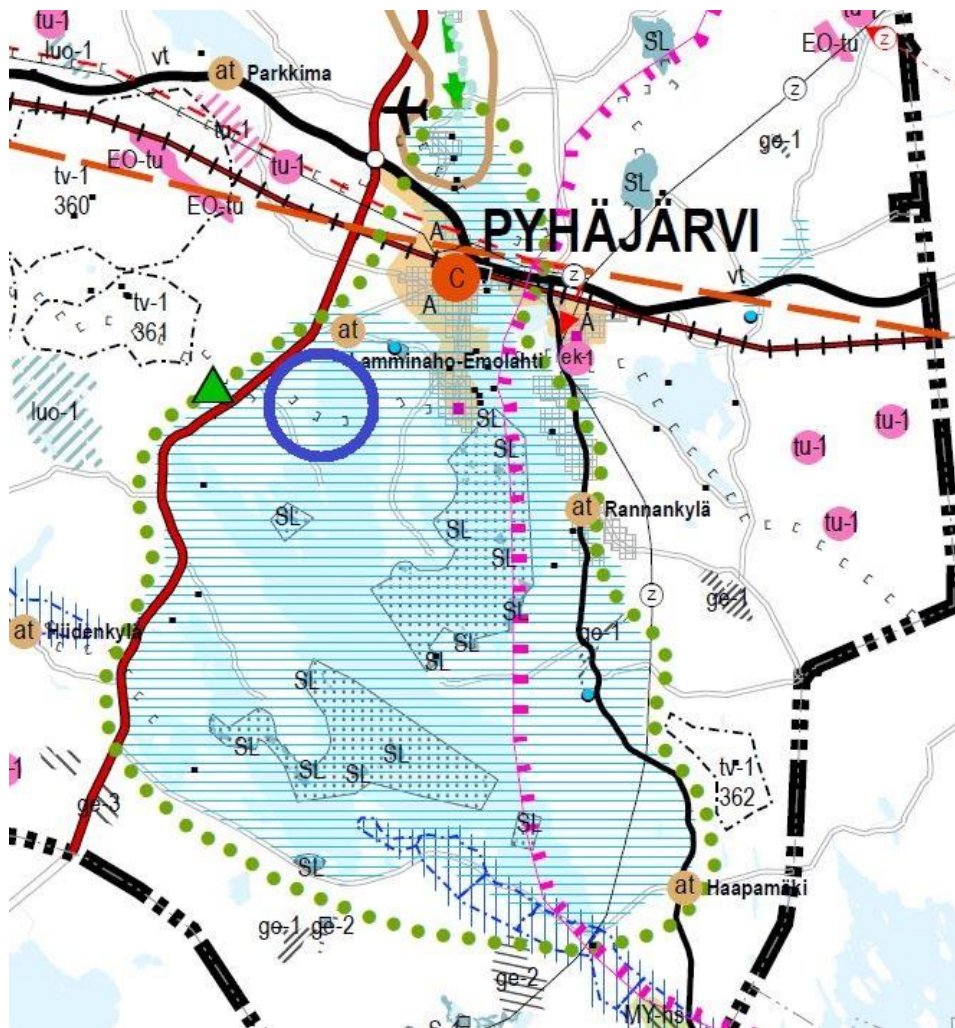
3.1.5 Maanomistus

Kaava-alueen käsittävän Liisanniemen 626-403-78-29 kiinteistön omistaa yksityishenkilö.

3.2. Suunnittelutilanne

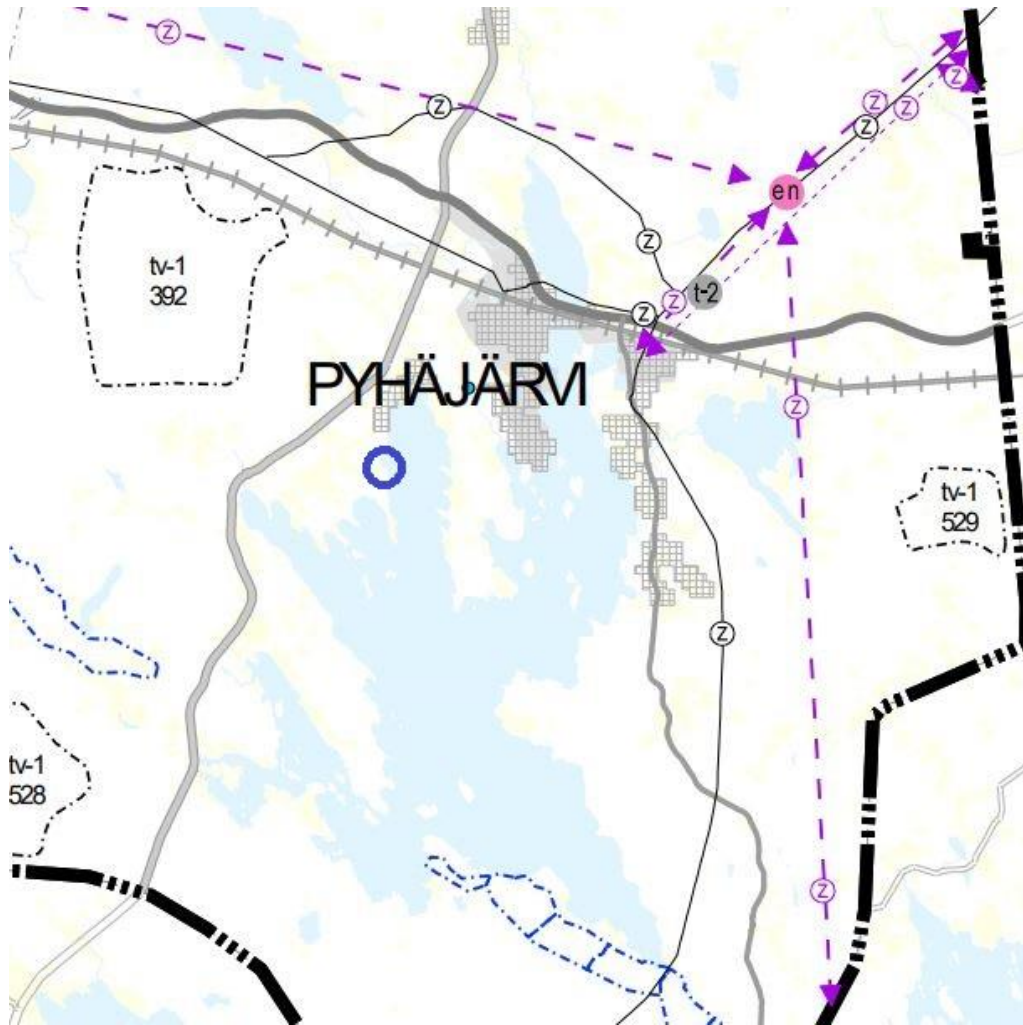
3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2003, vahvistettu Ympäristöministeriössä 17.2.2005 ja tullut lainvoimaiseksi KHO:n päätöksellä 25.8.2006. Siinä alueella ei ole erityisiä varauksia. Maakuntakaava on ohjeena yleis- ja asemakaavoja laadittaessa ja muutettaessa. Vaihemaakuntakaavoituksen 1. osa on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.11.2015. 2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016. 3. vaihemaakuntakaavan kaavaehdotus on ollut nähtävillä 28.3.-27.4.2018 ja kaava hyväksytty 11.6.2018. Korkein Hallinto-oikeus on 17.1.2022 antanut päätöksensä valituksista ja kaava on lainvoimainen. Oheisella kartalla on yhdistelmä vahvistettujen maakuntakaavojen sisällöstä. Kaava-alue on edellä selostettua maakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta. Koska maakuntakaava ei ole voimassa yleiskaavojen ja ranta-asemakaavojen alueella, ei merkintöjä ole tarkemmin selostettu.

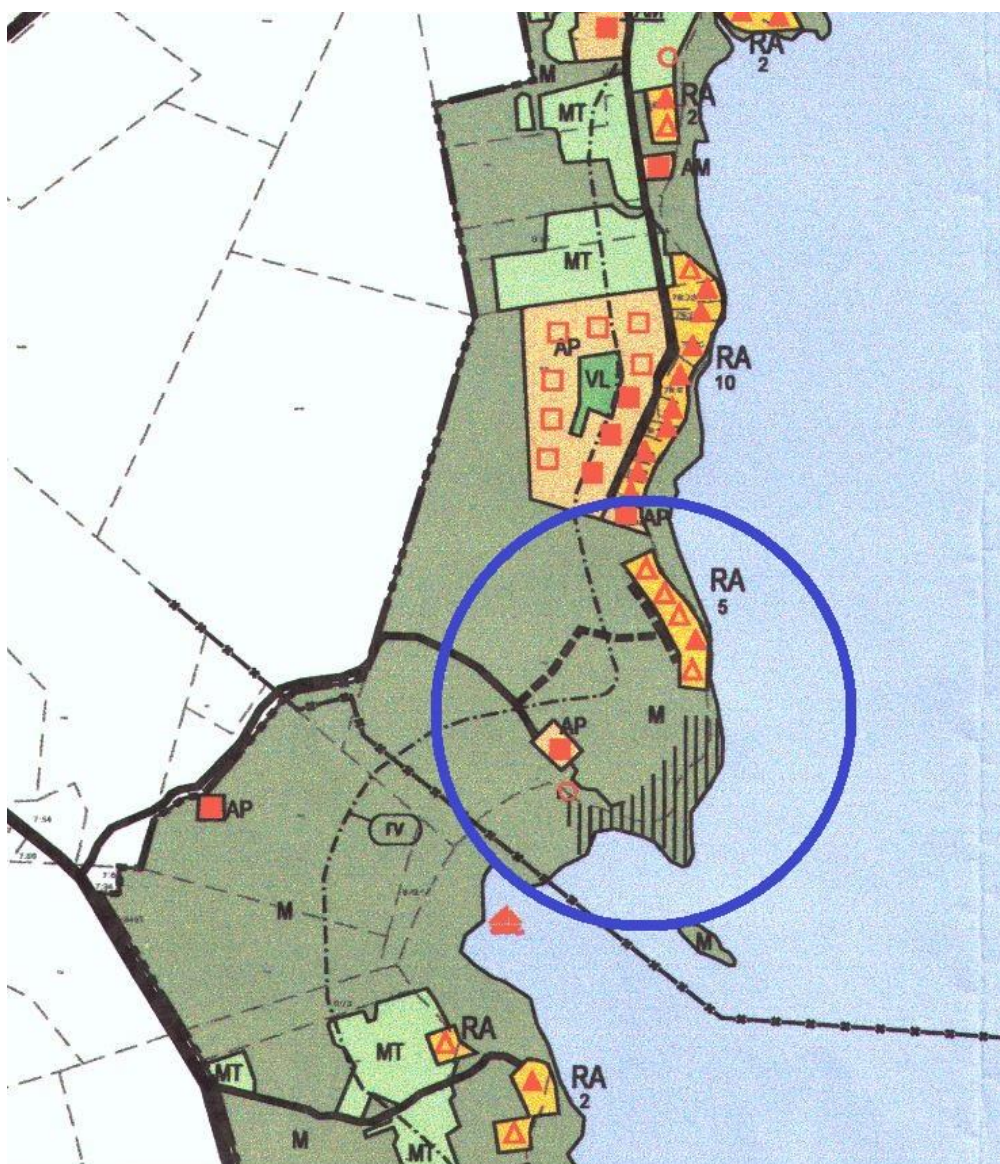
Kuva 9 Ote maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä. Kaava-alue sinisen ympyrän sisällä

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 27.5.2025. Maakuntahallitus on 18.8.2025 määrännyt kaavan tulemaan voimaan valituksista huolimatta. Kaavasta poistettiin tuulivoimalavarauksia Pyhäjärven länsipuolelta. Ote kaavasta on oheissa.

Kuva 10 Ote energia- ja ilmastovaihekaavasta. Kaava-alue sinisen ympyrän sisällä.

Pyhäjärven rantojen osayleiskaava on hyväksytty Pyhäjärven kaupunginvaltuustossa 12.7.2001 § 63. Rantayleiskaavan muutos on hyväksytty Pyhäjärven kaupunginvaltuustossa 22.2.2011 § 16. Ote osayleiskaavasta, sen yleismääräykset ja kaava-alueen lähistöineen koskevat merkinnot ovat ohessa. Kaavan kokonaisuudistuksesta on päätetty Kaavoituskatsauksessa 2025.

Kuva 11 Ote Pyhäjärven rantojen osayleiskaavasta

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN RAJA.

PIENTALOVALTAINEN ASUNTOALUE.

Alue on tarkoitettu ympärivuotiseen asutukseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yksi- tai kaksiasuntoisen asuinrakennuksen lisäksi saunan ja talousrakennuksia. Rantavyöhykkeellä kokonaisrakennusoikeus on 300 m², josta asuinrakennusta varten saa käyttää 250 m². Saunarakennus saa olla enintään 25 k-m². Rakennuksia saa olla rakennuspaikalla enintään 5 kappaletta.

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE.

Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Loma-asutusta tai pysyvää asutusta ei saa sijoittaa rantavyöhykkeelle. Rantavyöhykkeen rakennusoikeus on siirretty RA-, AM-, RM- ja AP-alueille. Rantavyöhykkeen ulkopuolella on sallittu haja-asutusluontoinen rakentaminen.

RA-1

LOMA-ASUNTOALUE.

Alue on tarkoitettu loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon, saunan, savusaunan ja talousrakennuksen. Rakennuspaikalle saa rakentaa enintään kolme rakennusta. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 100 k-m². Loma-asunnon ja saunan yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 80 k-m². Saunarakennus saa olla enintään 20 k-m². Olemassa olevia rakennuksia tai niiden osia saadaan korjata uudisrakentamiseen verrattavalla tavalla sen estämättä mitä on määrätty rakennuspaikan rakennusoikeudesta.

-1 numero osoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän alueella.

W

VESIALUE.

—x—x—x—x—

OHJEELLINEN MOOTTORIKELKKAREITTI.

OLEMASSA OLEVA VAKITUINEN ASUNTO.

UUSI VAKITUINEN ASUNTO.

OLEMASSA OLEVA LOMA-ASUNTO.

UUSI LOMA-ASUNTO.

SL-alueen sisällä uudet loma-asunnot ovat korvattavia rakennuspaikkoja.

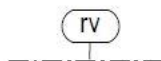
OLEMASSA OLEVA ERILLINEN RANTASAUNA.

UUSI ERILLINEN RANTASAUNA.

Erillisen rantasaunan ohjeellinen sijainti.

Rakennuksen kerrosala saa olla enintään 25 k-m².

RANTAVYÖHYKE.

YHDYSTIE.

PÄÄSYTIE.

UUSI OHJEELLINEN TIEYHTEYS.

ALUE JOLLA ON SÄILYTETTÄVIÄ YMPÄRISTÖARVOJA.

YLEISMÄÄRÄYKSET:

RAKENTAMINEN

Kaavassa osoitetuille rakennuspaikoille rantavyöhykkeellä voidaan myöntää rakennuslupa ilman ranta-asemakaavan laadintaa (MRL 72 §) lukuunottamatta RM- ja TVY- alueita.

Rakentamisessa noudatetaan kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiä. Mikäli RA-, AM-, RM- tai AP-alueilla olevalle rakennuspaikalle tai erilliselle rantasaunalle on aiemmassa rakennus- tai poikkeusluvassa asetettu rakennusjärjestyksestä poikkeavia ehtoja rakennusten määrän tai koon suhteen, tulee nämä määräykset huomioida uusia rakennuslupia myönnettäessä.

Tulvavahingoille alttiiden rakennusosien tulee olla vähintään tasossa +141.12 (N-60 järjestelmä).
Luonnontilaista rantaviivaa ei saa siirtää kaivamalla, louhimalla tai pengertämällä ilman erikseen hyväksyttyä suunnitelmaa. Alueella, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja ei rantaviivaa saa siirtää.

JÄTEVESIEN KÄSITTELY JA JÄTEHUOLTO

Jätevedet tulee käsitellä kaupungin rakennusjärjestyksen ja terveys- ja ympäristöviranomaisten ohjeiden mukaisesti. Jätevesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella jätevedet on käsiteltävä YSL 103§:n ja asetuksen mukaisesti. (Asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.)
Rakennuslupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen.

Lomarakennuspaikoilla suositeltava jäteveden käsittelyratkaisu on kuivakäymälä. Kiinteiden jätteiden keräyksessä ja käsittelyssä tulee noudattaa kaupungin yleisiä jätehuoltomääräyksiä.

Johdettaessa jätevesiä pohjavesialueella umpisäiliöihin niiden tiiveys ja kunto tulee varmistaa ja niiden käytöstä ja tyhjennyksistä tulee pitää kirjaa, joka on pyydettyä esitettävä kunnalliselle valvontaviranomaiselle.

METSÄNKÄSITTELY

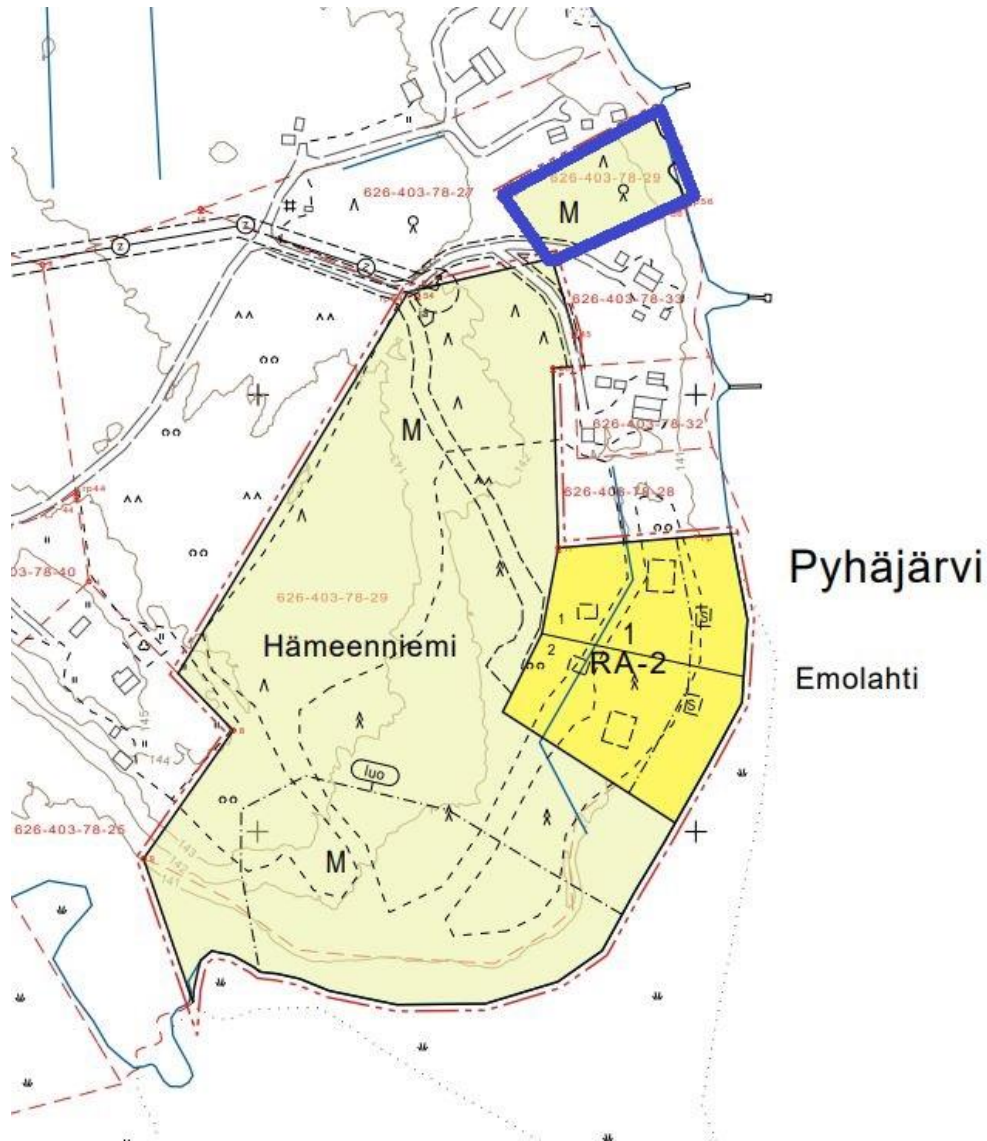
Ranta-alueen metsänsäilytyksessä tulee noudattaa Metsäkeskus Tapion ranta-alueita koskevia metsänhoitosuosituksia ja metsälakia.
Maisemallisesti arvokkaat alueet tarvitsevat maisematyöluvan (MRL 128 §).

TIESTÖ

Uusien rakennuspaikkojen pääsytietyt johdetaan ensisijaisesti olemassa olevien liittymien kautta yleiselle tielle.

Kuva 12 Otteet osayleiskaavan merkinnöistä ja yleismääräyksistä

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on 30.10.2024 § 75 hyväksynyt **Hämeenniemen ranta-asemakaavan**. Sen karttaosa on ohessa.

Kuva 13 Voimassa oleva Hämeenniemen ranta-asemakaava. Kumottava kaavan osa rajattu sinisellä.

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on hyväksynyt **rakennusjärjestyksen** 28.4.2025 § 26 ja on tullut samalla voimaan.

Alue ei ole rakennuskielossa.

Pohjakarttana käytetään erikseen laadittua pohjakarttaa mittakaavassa 1:2000. Pohjakartan on hyväksynyt maanmittausteknikko Jouko Malila Haapajärven kaupungilta 26.2.2024.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1. Asemakaavan suunnittelun tarve

Ranta-asemakaavan laatiminen ei ole ollut maanomistajan näkemyksen mukainen. Tilanteen korjaamiseksi osa kaavasta kumotaan, jolloin rantayleiskaava tulee voimaan. Mitoitus ei kuitenkaan tule kohtuuttoman korkeaksi.

4.2. Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavan osittainen kumoaminen on lähtenyt liikkeelle maanomistajan aloitteesta v. 2025 keväällä. Maanomistaja on keskustellut myös kaupungin kanssa asiasta.

Pyhjäjärven tekninen lautakunta 19.8.2025 § 46 ja kaupunginhallitus 8.9.2025 § 212 käsittelivät ”Kaavoituskatsaus 2025” -asiakirjan. Kaupunginvaltuusto 29.9.2025 § 75 hyväksyi sen. Siinä on yhtenä kohtana nyt esillä oleva kaavan osittainen kumoaminen. Tekninen lautakunta päätti 15.12.2025 asettaa kaavaluonnoksen nähtäville. Oas ja kaavaluonnos oli nähtävillä 14.1.-13.2.2026.

Kaupunginhallitus ... 202 ... § .. päätti ehdotuksen asettamisesta nähtäville. Ehdotus oli nähtävillä ... 202 Pyhjäjärven kaupunginhallitus esitti ... 202 ... § .. ja kaupunginvaltuusto ... 202 ... § ...

4.3. Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1. Osalliset

Osallisia ovat ainakin seuraavat tahot:

- maanomistajat ja asukkaat
 - kaava-alueen ja lähialueiden maanomistajat
 - lähialueiden asukkaat ja loma-asukkaat
 - vesistöissä ja retkeilyreiteillä liikkuvat matkailijat, veneilijät, hiihtäjät, moottorikelkkailijat jne
- kaupungin hallintokunnat; maankäyttö, rakennusvalvonta, ympäristötoimi, tekninen toimi
- yhdyskuntateknikka
 - Vattenfall Oy
 - Pyhjäjärven Energia ja Vesi Oy
- viranomaiset
 - Lupa- ja valvontavirasto
 - Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
 - Pohjois-Pohjanmaan liitto
 - Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
 - Pohjois-Pohjanmaan museo
- pyhäjärviset seurat ja yhdistykset

4.3.2. Vireilletulo

Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu 14.1.2026. Alueidenkäyttölain mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivätty alun perin 6.5.2025 ja se on nähtävillä 14.1.2026 alkaen. Suunnitelma on kaavaselostuksen liitteenä ja sitä pidetään ajan tasalla työn kuluessa.

4.3.3. Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Kaavan laatimisen yhteydessä on käyty mm. seuraavia neuvotteluja:

- ennen kaavan virallista liikkeellelähtöä ovat maanomistaja ja kaavoittaja neuvotelleet teknisen johtaja Sami Laukkasen kanssa

4.3.4. Viranomaisyhteistyö

Alue kuuluu maakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen, joten viranomaisten kanssa käydään yhteydenpidot työn kuluessa lähinnä lausuntomenettelyllä ja keskusteluilla.

4.4. Asemakaavan tavoitteet

4.4.1. Lähtökohtatavoitteet

Valtioneuvosto on 30.11.2000 antanut päätöksensä maankäyttö- ja rakennuslain 22 § mukaisista **valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista**. Ne tulivat voimaan 1.6.2001. Tavoitteet on vähäisillä tarkistuksilla uudistettu 13.11.2008 tullen voimaan 1.3.2009. Seuraava uudistus on hyväksytty valtioneuvostossa 14.12.2017 ja tavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018. Uusilla tavoitteilla pyritään:

- tukemaan siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan
- edistämään luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön kestävää käyttöä
- luomaan mahdollisuuksia elinkeinojen uudistumiselle alueidenkäytön avulla
- huomioimaan kaupungistumisen tarjoamat mahdollisuudet ja vastaamaan sen tuomiin haasteisiin

Valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- uusiutumiskykyinen energiahuolto

Kaavan vaikutusta tavoitteisiin sekä niiden edistämistä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Tavoite	Kaavan vaikutus ja tavoitteen edistäminen
<u>Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen</u>	Alueen ympärillä on varsin paljon pysyvää ja loma-asumista, mihin kaavoitus liittyy. Pyhäsalmen taajaman palvelut ovat lähellä. Alue on yleisen tieverkon lähellä. Tavoitetta edistetään
<u>Tehokas liikennejärjestelmä</u>	Alueelle on tarpeet täyttävät tieyhteydet. Uusille rakennuspaikoille on tehtävä hieman uutta tietä. Tavanomainen loma-asuminen toimii yksityisautoilun varassa. Julkinen liikenne ei palvele riittävästi. Tavoitteeseen ei ole merkittävää vaikutusta
<u>Terveellinen ja turvallinen elinympäristö</u>	Alueella tai sen lähellä ei ole häiritsevästi ajoneuvoliikennettä, päästöjä tai melua aiheuttavia toimintoja. Pohjavesialueita ei ole lähellä. Tavoitteeseen ei ole vaikutusta
<u>Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat</u>	Alueella ei ole merkittävää kulttuuriympäristöä, muinaismuistoja tai rakennusperintökohteita. Rakentaminen ei aiheuta suurta vaikutusta luonnonvarojen käyttöön. Tavoitetta edistetään.
<u>Uusiutumiskykyinen energiahuolto</u>	Nykyiset verkostot riittävät alueen liikennöintiin ja tekniseen huoltoon eikä suurta lisäkuormitusta aiheudu. Energian tarve on suhteellisen vähäinen ja hoidetaan olemassa olevien verkostojen kautta. Tavoitetta edistetään.

Maakuntakaavassa tai vaihemaakuntakaavoituksessa alueelle ei ole osoitettu varsinaisia varauksia maisema-alueita ja kehittämistavoitteita lukuun ottamatta.

Kaupungilla ei ole erikseen alueelle annettuja tavoitteita.

Ranta-asemakaavan kumoaminen pyritään laatimaan siten, että kaava vastaa maanomistajan näkemyksiä ja alueen mitoittamista.

4.4.2. Työn aikana syntyneet tavoitteet

Työn aikana on uusia tavoitteita tullut esille käydyissä lausunnoissa, neuvotteluissa ja keskusteluissa. Ne on selostettu muualla ja on pystytty varsin hyvin ottamaan huomioon.

4.5. Asemakaavaratkaisujen vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

4.5.1. Alustavat vaihtoehdot ja niiden arviointi

Kaavatyön takia ei ole laadittu toisistaan poikkeavia vaihtoehtoja.

4.5.2. Ratkaisun valinta ja perusteet

Kaupungin kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella päädyttiin esillä olleeseen ratkaisuun ja sen muutoksiin.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Kaava-alueella rakentamisen määrä lisääntyy yhdellä rakennuspaikalla ranta-asemakaavaan ja yleiskaavaan nähden. Rakentaminen sijoittuu toteutettujen alueiden yhteyteen eikä uusia alueita oteta käyttöön.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Rakentaminen muuttaa hieman kohdealueensa maa- ja kallioperän pintakerroksia. Vesistöön ei ole vaikutuksia, koska vesihuolto hoidetaan nykyhetken lainsäädännön ja viranomaisten vaatimuksia vastaavasti. Rakentavien yksityisten ihmisten imago nykyaikana edellyttää, että ympäristöasioihin kiinnitetään erityistä huomiota. Ilmaan tai ilmastoon ei ole vaikutuksia. Yleiskaavan mukainen paikka tulee olemassa olevien rakennusten väliin.

Alueen metsät ovat käsiteltyjä talousmetsiä ja puusto on peittävää. Alue on hyvin kulutusta kestävä, tuoretta kangasta. Metsänhoidon on oltava jatkuvaa ja siinä on erityisesti otettava huomioon ulkoilu- ja virkistyskäyttötarve sekä riittävä puuston ja muun kasvillisuuden peittävyys. Kaavamääräyksillä pyritään varmistamaan arvokkaimpien piirteiden ja luonnonarvojen säilyminen. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Rakentamisalueiden pintakasvillisuus poistuu ja saattaa lähialueilla muuttua. Samantyyppistä aluetta jää myös rakentamisen ulkopuolelle.

Kaava-alueen lähivesistö on suuri järvi. Kasvillisuus on peittävää, joten rakentaminen ei vaikuta kaukomaisemiin. Lähempää tarkastellen maisemakuva muuttuu enemmän. Koska ympäristö on jo otettu varsin tehokkaaseen rakentamiskäyttöön, ei muutos ole kovin merkittävä. Rakentamisen sopeutumiseen maisemaan on kiinnitettävä rakennussuunnittelussa erityistä huomiota.

Viitasammakon kannalta potentiaalista lisääntymis- ja levähdysaluetta on niemekkeen kärjen ja tyven leveämmät matalat ranta-alueet ja vesijättö. Alue on kaavassa merkitty pääosin luonnonalueeksi, jonka muuttaminen on kielletty. Kaava ei todennäköisesti merkittävästi vaikuta mah-

dollisiin viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueisiin. Myös kaavassa esitetyn korttelin vaikutus on vähäinen rajoittuen korkeintaan kapeiden veneväylien raivaamiseen. Kumoaminen ei vaikuta ollenkaan arvokkaimpiin alueisiin.

Vaikutukset talouteen

Tiestö on alueelle toteutettu. Sähköhuolto on myös alueen lähelle rakennettu. Vesihuolto toteutetaan liittymällä yleiseen vesijohtoverkoston. Toteuttaminen ei aiheuta valtiolle, kaupungille tai maanomistajille kohtuuttomia kustannuksia. Jätevesien käsittely suositellaan tehtäväksi yhteishankkeina lähekkäin olevien rakennuspaikkojen kesken.

Vaikutukset terveellisyyteen ja turvallisuuteen

Jätevesien ja muiden jätteiden käsittely hoidetaan määräysten mukaisesti. Terveysriskejä ei aiheudu. Ulkoinen tiestö on rakennettu siten, että hälytysajoneuvoilla on kohtuullinen pääsy alueelle. Tiestöä on parannettava jonkin verran. Tiestö toteutetaan vaatimukset täyttävällä tavalla. Alueen viitoitus suoritetaan toteutumisen yhteydessä.

Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä

Vapaa liikkumismahdollisuus vähenee hieman kaavan toteuduttua nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Ympäristö on jo rakennettua ja kumottava alue, jolle tulee voimaan yleiskaavan mukainen rakennuspaikka, on toteutuneiden lomarakennuspaikkojen välissä. Maalla kulkeminen on joka tapauksessa syytä ohjata oleville poluille ja reiteille, koska muutoin asukkaiden ja lomaviettäjäiden rauha häiriintyy ja luonnonolot saattavat heikentyä.

Vaikutukset sosiaalisiin oloihin

Rakentaminen tarjoaa alueelle hieman työmahdollisuuksia sekä rakentamisen aikana että huollossa, joten sosiaaliset vaikutukset ovat myönteisiä. Vaikutukset kokonaisuutena ovat vähäiset.

Vaikutukset kulttuuriin

Alueen ympäristö on vanhaa asumisaluetta. Alueelta ja sen läheltä on löydetty vanhaan asutukseen ja maankäyttöön liittyviä löytöjä. Ne eivät ole muinaisjäännöksiä eikä kumoamisella ole niihin vaikutusta.

Metsät ovat käsiteltyjä talousmetsiä. Kaavahanke ei aiheuta merkittäviä muutoksia rantamaisemaan lukuun ottamatta rakennusten vähäistä lisääntymistä. Alueen molemmin puolin on jo rakennettua aluetta. Rakentaminen tukee ja täydentää järven ja sen ympäristön asutusta ja loma-asutusta.

Muut kaavan merkittävät vaikutukset

Kaavanmuutoksella ei ole merkittäviä muita vaikutuksia.

4.5.3. Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Kaavan valmisteluaineisto eli kaavaluonnos oli nähtävillä 14.1.-13.2.2026. Mielipiteitä ei jätetty. Lausunnoissa todettiin seuraavaa kaavoittajan vastineella täydennettynä:

- Lupa- ja valvontavirasto 19.2.2026 ei katso tarpeelliseksi antaa lausuntoa
- Oulun museo- ja tiedekeskus sähköposteilla 9.2.2026 ilmoittaa, ettei ole lausuttavaa arkeologian eikä rakennetun kulttuuriympäristön osalta
- Pyhäjärven kaupungin ympäristötarkastaja sähköpostilla 13.2.2026 toteaa, ettei ole lausuttavaa

kennuspaikkaa merkitty, joista yksi kuuluu kaavan kumoamiseen. Lisäksi on sisämaassa yksi asuinpaikka, johon kuuluu rantasaunan mahdollisuus. Ranta-asemakaavalla on tullut kaksi rakennuspaikkaa. Kokonaismääräksi tulee kahdeksan paikkaa eli 10,3 rp/mrv-km, mikä vastaa rantayleiskaavassa tiiviimmin kaavoitettua aluetta, joille on laskettu 10 rp/mrv-km. Em. emäkiinteistön paikoista yksi on siis vain saunan rakennuspaikka. Rantaviivan mitoitus on oheisella kartalla.

Kuva 14 Emäkiinteistön rantaviivan mitoitus

5.1.2 Palvelut

Alueella tai aivan sen lähellä ei ole palveluja. Palvelut ovat lähinnä Pyhäjärven keskustassa vajaan 10 km päässä.

5.2. Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Kaavaa varten on luonnonolot aiempaa tarkemmin selvitetty ja otettu huomioon. Rakennuspaikkojen kohdalla ei ole erityisiä ympäristöarvoja eikä myöskään nyt kumottavan kaavan kohdalla. Myös muut tavoitteet on pystytty toteuttamaan varsin hyvin.

5.3. Aluevaraukset

5.3.1. Korttelialueet

Kaavan kumoaminen ei koske ollenkaan korttelialueita.

5.3.2. Muut alueet

Kaavan kumoaminen koskee maa- ja metsätalousaluetta, jonka pinta-ala on n. 2839 m².

5.4. Kaavan vaikutukset

Kaavan vaikutukset on selostettu kappaleessa 4.5.2 ratkaisun valinnan yhteydessä.

5.5. Ympäristön häiriötekijät

Pyhäjärvellä on paljon mökkejä ja asuntoja sekä leirintäalueita, hotelleja ja muita matkailukohteita. Moottoriveneily, vesiskootterit yms. aiheuttavat hieman häiriötä. Kaava-alue on kapeahko lahden pohjukan lähellä, joten ulkopuolinen liikkuminen on vähäistä. Alue on sivussa pääteistä, mutta kuitenkin varsin hyvin tavoitettavissa oleva. Kokonaisuutena häiriöt tulevat olemaan vähäisiä.

5.6. Kaavamerkinnät ja –määräykset

Kaavamerkinnät ja –määräykset ovat kaavakartalla. Kaavassa on käytetty ympäristöministeriön 1.5.2000 voimaan astuneen asetuksen mukaisia merkintöjä.

5.7. Nimistö

Kaavateitä ei ole nimetty. Kaupunki huolehtii osoitteistamisesta rakennuslupien yhteydessä.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

6.1. Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Havainnollistavia suunnitelmia ei ole laadittu. Ohessa on kumottava kaavan osa Maanmittauslaitoksen mittatarkalla ortokuvalla.

Kuva 15 Kumottava kaava punaisella rajattuna ortokuvalla

6.2. Toteuttaminen ja ajoitus

Maanomistajat vastaavat kaavan toteuttamisesta rakentamisen osalta. Vattenfall Oy toteuttaa sähköhuollon ja Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy vedenjakelusta maanomistajan tilausten mukaisesti. Tiet hoidetaan ja pidetään kunnossa asukkaiden ja loma-asukkaiden toimesta. Mahdollisesti pysyvän asutuksen takia valtio tai kaupunki osallistuu kunnossapitoon.

6.3. Toteutuksen seuranta

Kaupungin ja valtion eri viranomaiset seuraavat lupakäsittelyn yhteydessä ja muutoin alueen rakennuskannan yhtenäisyyttä, luonnon kestäkykyä, vesistöjen laadun muutoksia, liikennettä jne ja tekevät niiden perusteella johtopäätöksiä ja päätöksiä kaavan toteuttamisesta.

Kuusamossa, 13.11.2025(luonnos), 20.2.2026(ehdotus)

DI (maanmittaus, YKS 124)

Kimmo Mustonen

Asemakaavan seurantalomake Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Pyhäjärvi	Täyttämispvm	20.2.2026
Kaavan nimi	PYHÄJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAINEN KUMOAMINEN		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	20.2.2026
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	14.1.2026
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,2839	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	-0,2839
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	0,2839	100,00	0	0,00	-0,2839	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	0,2839	100,0			-0,2839	
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm ±]	[k-m² ±]
Yhteensä	0	0	0	0

Alamääräykset tai -merkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,2839	100,00	0	0,00	-0,2839	0
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä	0,2839	100,0			-0,2839	
M	0,2839	100,0			-0,2839	
W yhteensä						

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

SUUNNITELMAN NIMI JA SUUNNITTELUALUE

HÄMEENNIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN OSITTAINEN KUMOAMINEN
PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

SUUNNITTELUTEHTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

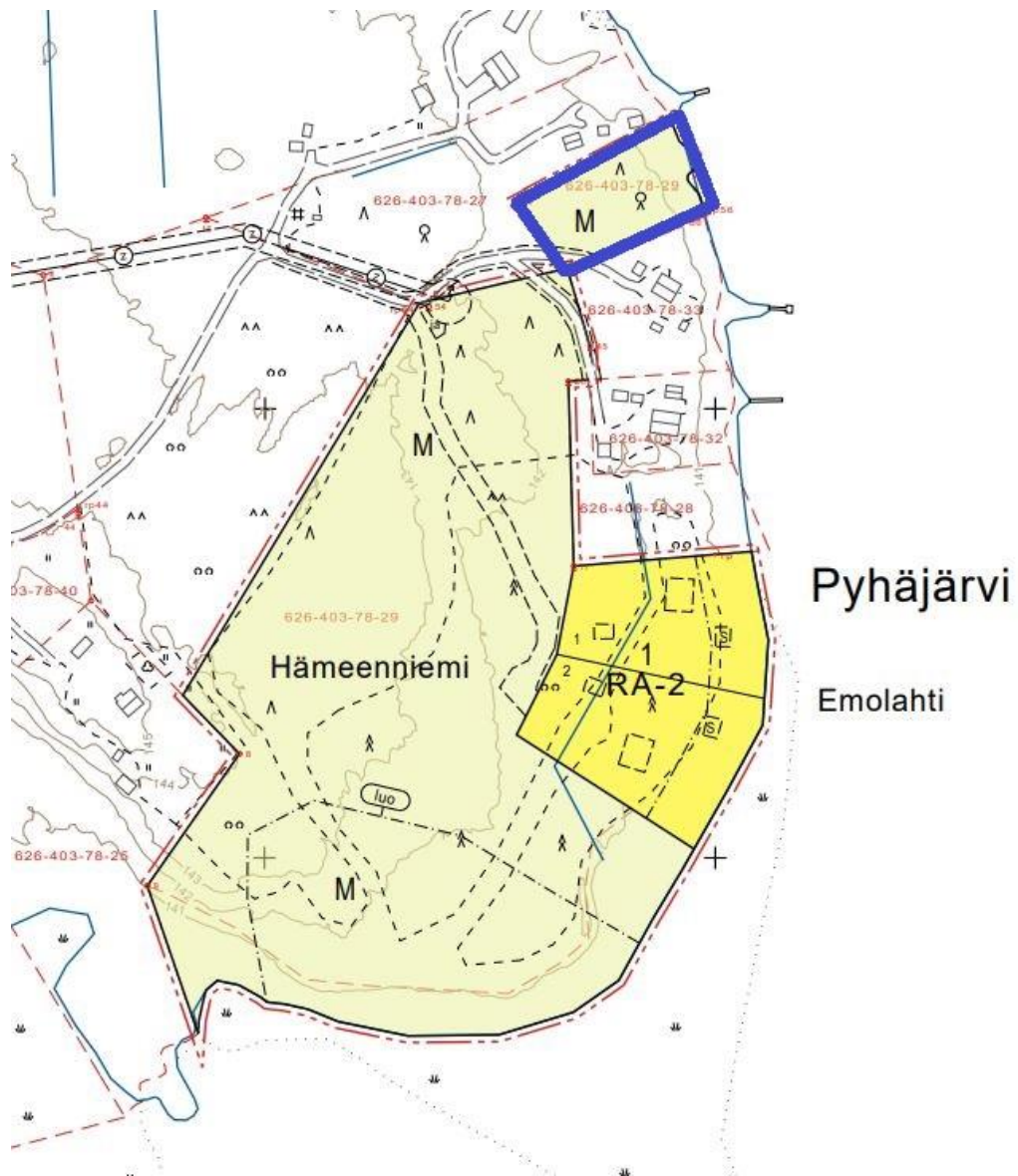
Kaavatyön tarkoituksena on kumota kaava maa- ja metsätalousalueen osalta, jolloin Pyhäjärven rantaleiskaava tulee voimaan. Alueen sijainti on oheisella kartalla.

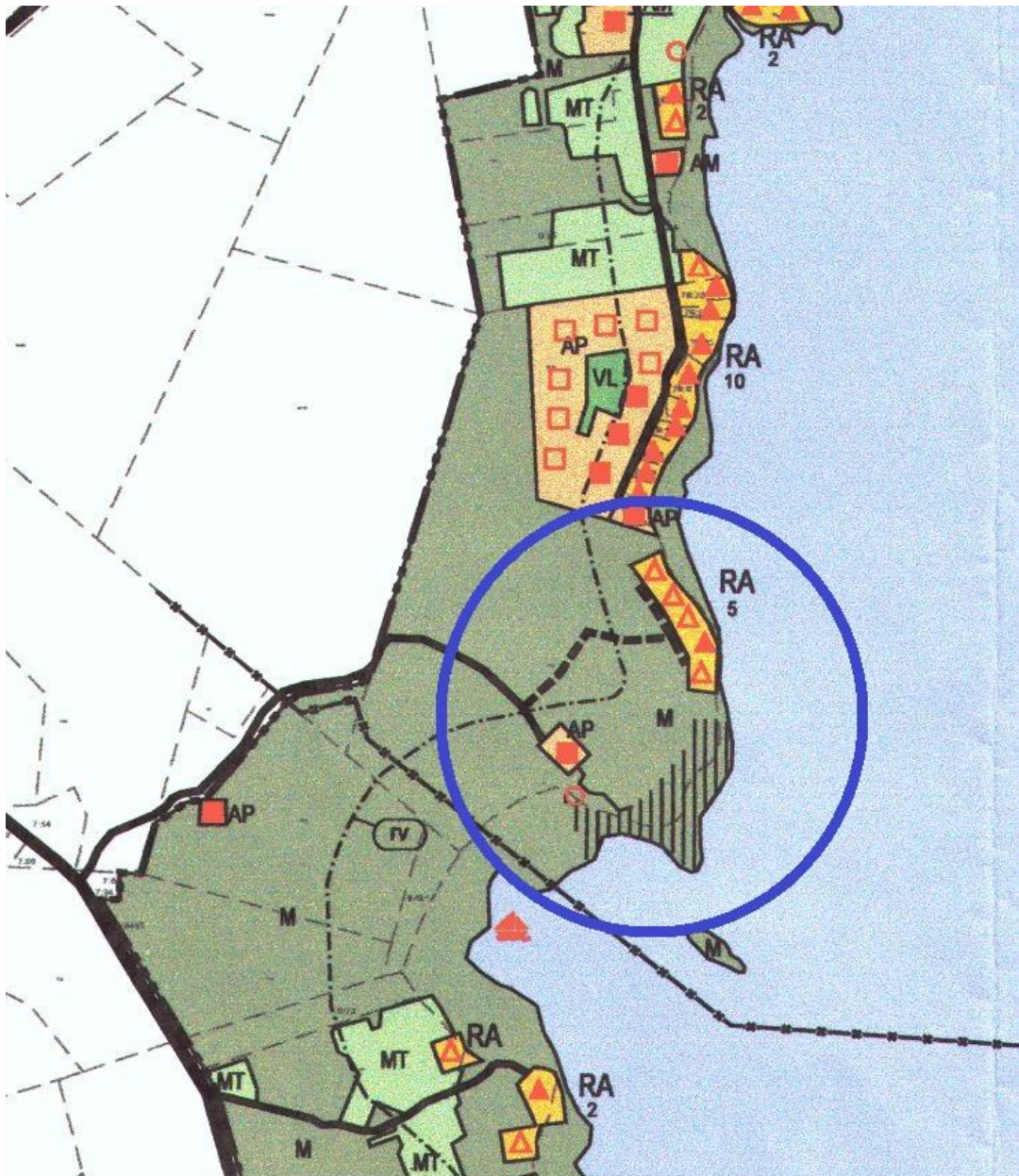
Alue sijaitsee sinisen ympyrän sisällä

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT, TEHDYT SELVITYKSET JA AIEMMAT SUUNNITELMAT

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on 30.10.2024 § 75 hyväksynyt Hämeenniemen ranta-asemakaavan. Kaavan karttaosa ja kumottava kaavan osa sinisellä rajattuna on oheisella kartalla.

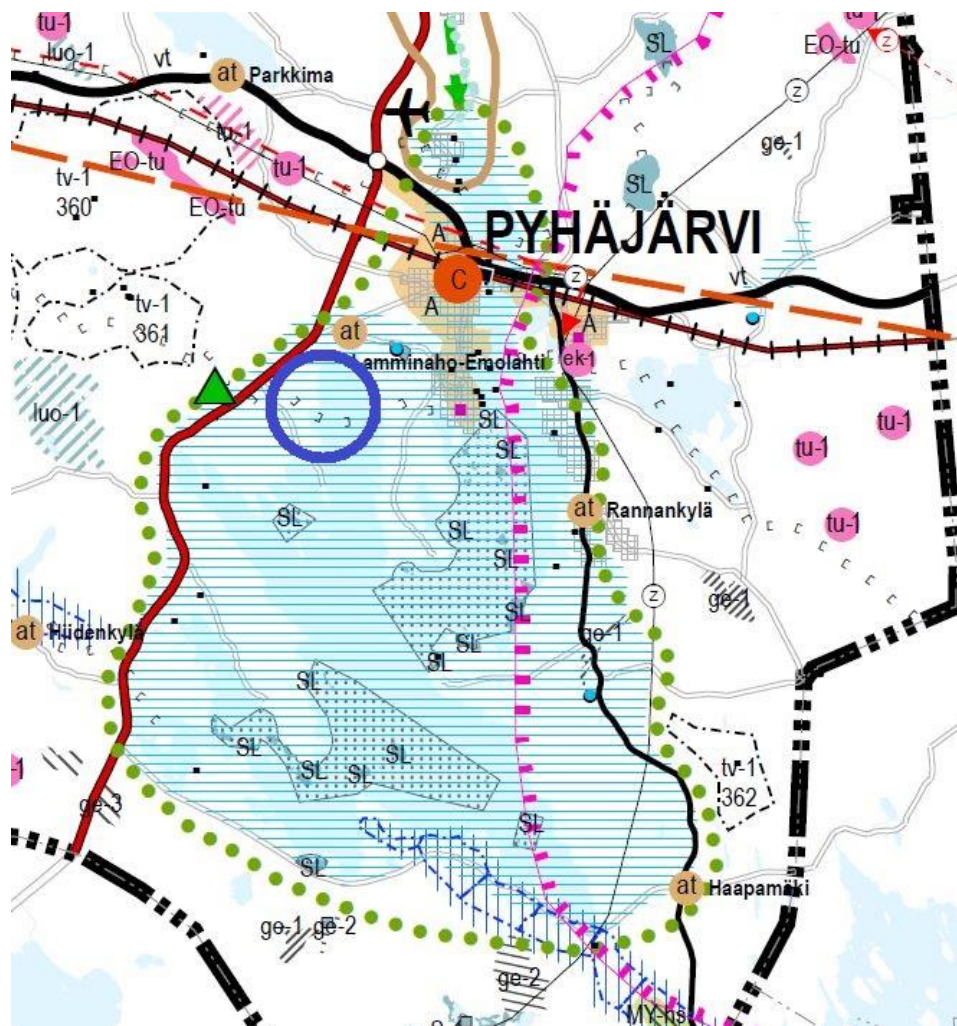

Pyhäjärven rantojen osayleiskaava on hyväksytty Pyhäjärven kaupunginvaltuustossa 12.7.2001 § 63. Rantayleiskaavan muutos eräille alueille on hyväksytty Pyhäjärven kaupunginvaltuustossa 22.2.2011 § 16. Ote osayleiskaavasta on ohessa.

Rantaosayleiskaavan ote. Kaava-alue sinisen ympyrän sisällä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2003, vahvistettu Ympäristöministeriössä 17.2.2005 ja tullut lainvoimaiseksi KHO:n päätöksellä 25.8.2006. Vaihemaakuntakaavoituksen 1. osa on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.11.2015. 2. vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016. 3. vaihemaakuntakaavan kaavaehdotus on ollut nähtävillä 28.3.-27.4.2018 ja kaava hyväksytty 11.6.2018. Kaava on saanut lainvoiman KHO 17.1.2022 tekemän päätöksen tultua kuulutetuksi. Pyhäjärvi on maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, "Pyhäjärven kulttuurimaisemat". Oheisella kartalla on yhdistelmä lainvoimaisten maakuntakaavojen sisällöstä. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on määrätty voimaan valituksista huolimatta.

Maakuntakaavojen yhdistelmän ote. Kaava-alue sinisen ympyrän sisällä.

VAIKUTUSALUE

Kaavan välitön vaikutusalue on varsinainen kaava-alue. Välillisiä vaikutuksia on lähialueen maanomistajille, asukkaille, lomaviettäjille, vesistöissä liikkuville jne.

OSALLISET

- maanomistajat ja asukkaat
 - kaava-alueen ja lähialueiden maanomistajat
 - lähialueiden asukkaat ja loma-asukkaat
 - kalastajat, veneilijät, hiihtäjät, moottorikelkkailijat jne
- kaupungin hallintokunnat; maankäyttö, rakennusvalvonta, ympäristötoimi, tekninen toimi
- yhdyskuntateknikka
 - kaupungin vesihuolto
 - Vattenfall Oy
- viranomaiset
 - Lupa- ja valvontavirasto
 - Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
 - Pohjois-Pohjanmaan liitto
 - Pohjois-Pohjanmaan museo
 - Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
- pyhäjärviset ja alueelliset seurat ja yhdistykset

TIEDOTTAMINEN

Kaavatyön aloittamisesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan kirjeillä lähialueen maanomistajille, lehtikuulutuksella kaupungin päättämässä ilmoituslehdissä ja informaatiolla muille osallisille. Kaavan valmisteluaineisto pidetään samalla nähtävillä. Pyydetään tarvittavat lausunnot. Kaavaehdotuksesta tiedotetaan AKL:n edellyttämällä tavalla. Kaavan kumoamisen vahvistumisesta julkaistaan kuultus.

OSALLISTUMINEN

Osallistuminen hoidetaan lähinnä neuvotteluilla ja keskusteluilla kaavoittajan ja osallisten kanssa. Kaavoittajan yhteystiedot toimitetaan kaikille osallisille eri vaiheissa ja kehoitetaan olemaan yhteydessä. Kaavan varsinainen vaikutusalue rajautuu kaava-alueen välittömään läheisyyteen, joten laajempi osallistuminen ja osallistaminen ei ole tarpeen.

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Osallistuminen hoidetaan lähinnä neuvotteluilla ja keskusteluilla kaavoittajan ja viranomaisten kanssa.

SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET

- vaikutukset rakennettuun ympäristöön
 - palveluihin
 - virkistykseen
 - liikenteeseen
 - tekniseen huoltoon
- vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön. Metsälain mukaisten arvokkaiden elinympäristöjen ja luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisten erityisten luontotyyppien inventointi on tehty rantayleiskaavan yhteydessä. Tarkennetaan tarvittaessa
 - maisemaan
 - luonnonoloihin (kasvillisuus, eläimistö, luontotyyppit)
 - luonnon monimuotoisuuteen
 - vesistöön
 - maa- ja metsätalouteen
- vaikutukset talouteen
 - valtion ja kaupungin talouteen
 - yksityistaloudellisiin kustannuksiin
- vaikutukset terveellisyyteen ja turvallisuuteen
 - liikenneturvallisuuteen
 - ihmisten elinoloihin
 - ympäristön puhtauteen
- vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä
- vaikutukset sosiaalisiin oloihin
- vaikutukset kulttuuriin, muinaisjäännöksiin jne. Alustava selvitys tehty rantayleiskaavan yhteydessä. Selvityksiä tarkennetaan tarvittaessa
- muut merkittävät vaikutukset

VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN MENETELMÄT

Vaikutukset arvioidaan työn kuluessa sekä kaavoittajan ja viranomaisten välisissä palavereissa.

VAIHTOEHDOT

Ranta-asemakaava koskee vain yhden tilan aluetta. Merkittäviä eri vaihtoehtoja ei tulla laatimaan vaan kaavatyön kuluessa edetään kohti lopullista ratkaisua neuvotellen eri tahojen kanssa.

KAAVOITUKSEN KULKU, AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Kaupunginvaltuuston päätös kaavan laatimisen aloittamisesta Kaavoituskatsauksen 2025 yhteydessä
29.9.2025

Kaavatyön vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedottaminen kirjeillä lähialueen

maanomistajille, kuulutuksella ja informaatiolla muille osallisille. Samalla kaavan valmisteluaineisto pidetään nähtävillä. Pyydetään tarvittavat lausunnot.

14.1.-13.2.2026

Kaavaehdotuksen laatiminen, asiakirjojen viimeistely

02 / 2026

Kaavaehdotus nähtävillä alueidenkäyttölain 65 § mukaisesti

03-04 / 2026

Kaavan hyväksyminen kaupunginvaltuustossa

04-06 / 2026

Suunnitelmia ja asiakirjoja tarkennetaan jatkuvasti työn kuluessa. Neuvotteluista ja osallistumisesta pidetään pöytäkirjaa. Tärkeimmät asiat dokumentoidaan kaavaselostuksessa.

YHTEYSTIEDOT

KAAVOITTAJA:

Kimmo Mustonen

DI (maanmittaus, YKS 124)

kimmo.mustonen@kimmokaava.fi

www.kimmokaava.fi

KimmoKaava

Kitkantie 34 F 40

93600 KUUSAMO

0400 703 521

KAUPUNKI:

Sami Laukkanen

tekninen johtaja

sami.laukkanen@pyhajarvi.fi

044 4457 684

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

Ollintie 26

86800 PYHÄSALMI

www.pyhajarvi.fi

PALAUTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Palaute annetaan kaupungin virkamiehille tai kaavoittajalle.

Kuusamossa, 6.5.2025, päivitetty viimeksi 20.2.2026

DI (maanmittaus, YKS 124)

Kimmo Mustonen
